

Pressiteade

Luxembourg, 11. jaanuar 2018

ELi audiitorite sõnul vajab komisjoni ja EIP antav JASPERSi piirkondlik toetus paremat suunamist

Euroopa Kontrollikoja uue aruande kohaselt esineb Euroopa Investeeringispanga (EIP) juhitas ELi algatuses, mis on mõeldud liikmesriikide abistamiseks ühtekuuluvus- ja regionaalfondide vahendite taotlemisel, suuri puudusi. Audiitorite sõnul aitas ühisabi algatus Euroopa piirkondade projektide toetamiseks (JASPERS) kiirendada projektide heakskiitmist, kuid ei suutnud mõjutada ELi rahastamisvahendite kasutusmäära. Nende sõnul tuleks JASPERSi toetust paremini suunata.

Euroopa Komisjon ja Euroopa Investeeringispank käivitasid JASPERSi, et anda 2004. aastal ja pärast seda ELiga ühinenud liikmesriikidele tasuta sõltumatut nõu, abistamaks neid suuremahuliste piirkondlike investeeringuprojektide kvaliteetsete ettepanekute ettevalmistamisel.

Audiitorid külastasid Horvaatiat, Maltat, Poolat ja Rumeeniat ning audit hõlmas ajavahemikku alates 2006. aastast kuni 2016. aasta lõpuni. JASPERSi põhieesmärkide ning ülesannete ja vastutusalaade määratlemisel leiti puudusi. See põhjustas vajakajäämisi JASPERSi tegevuses ja ohustas aruandekohustuse täitmist.

„JASPERS ei suunanud oma abi piisavalt täpselt, mis põhjustas paljude ülesannete tühistamist ja peatamist“, ütles aruande eest vastutav kontrollikoja liige Oskar Herics. „JASPERS loodi programmitöö perioodiks 2007–2013 ja seejärel seda pikendati. Algatusel puuduvad selged mõõdetavad eesmärgid, mis sihtide saavutamises märku annaksid“.

Perioodi 2014–2020 alguses hakkas JASPERS toetust pakkuma ka hilinevad suurprojektidele, mis tuli eelmisest programmitöö perioodist üle kanda, ning ergutas liikmesriike projektide rakendamise etapis tasuta abi aktiivsemalt kasutama, ehkki kumbki neist tegevustest ei kuulunud prioriteetide hulka.

Uue sõltumatu kvaliteedikontrolli funktsiooni loomisel perioodiks 2014–2020 oli suuri puudujääke. Asjaolu, et üks ja sama töötaja vastutas nii kvaliteedikontrolli kui nõuandeteenuste talituse töö kinnitamise eest, nõrgendas audiitorite sõnul JASPERSi kvaliteedikontrolli teenuse sõltumatust. Audiitorid täheldasid suurt JASPERSi nõuandva funktsiooni erapooletuse kadumise riski.

JASPERSi antud abi oli suhteliselt kõikehõlmav, aitas kiirendada projektide heakskiitmist ning avaldas üldiselt mõju auditeeritud suurprojektide kvaliteedile. Audiitorid leidsid aga, et JASPERSi mõju projektide kavandatud ulatusele, väljunditele ja tähtaegade täitmisele oli väike või puudus täiesti. Perioodil 2007–2013 kulus komisjonil vähem aega suurprojektide heakskiitmiseks, kui need olid saanud JASPERSi abi. JASPERS ei suutnud aga üldjoontes mõjutada ELi rahastamisvahendite kasutusmäära. Selle peamiseks põhjuseks olid projektide tasandil toimunud viivitused.

Pressiteate eesmärk on edastada Euroopa Kontrollikoja eriaruande põhisõnumid.

Aruanne on tervikuna kättesaadav veebisaidil www.eca.europa.eu.

ECA Press

Mark Rogerson – kõnesisik

T: (+352) 4398 47063

M: (+352) 691 55 30 63

Damijan Fišer – pressiametnik

T: (+352) 4398 45410

M: (+352) 621 55 22 24

12, rue Alcide De Gasperi - L-1615 Luxembourg

E: press@eca.europa.eu

@EUAuditors

eca.europa.eu

Audiitorite sõnul hakkas JASPERS aja jooksul rohkem tähelepanu pöörama liikmesriikide haldussuutlikkuse suurendamisele. JASPERSi mõju haldussuutlikkusele ei suurendanud sõltumatust JASPERSi abist. Nii riikide ametiasutused kui ka projektide toetusesaajad nentisid, et JASPERS oli nende haldussuutlikkust parandanud, kuid audiitorid ei leidnud tõendeid, mis oleksid seda kinnitanud.

Täheldatud puudused koos JASPERSi tegevuse planeerimises, järelevalves ja hindamises esinevate märkimisväärsete puudujääkidega seavad ohtu algatuse eduka toimimise, eriti tõhususe ja tulemuslikkuse seisukohast.

Audiitorid soovivad komisjonil

- suurendada kontrolli JASPERSi strateegilise planeerimise üle, võimaldades JASPERS järk-järgult lõpetada, kui selle põhieesmärgid on täidetud;
- võtta viivitamatult meetmeid selleks, et maandada erapooletuse kadumise suurt riski selliste projektide sõltumatul hindamisel, mis on saanud JASPERSilt nõuandvat tuge;
- taotleda täielikku juurdepääsu vajalikele dokumentidele, et kontrollida JASPERSi sõltumatu kvaliteedikontrolli menetlusi;
- suunata JASPERSi abi vastavalt projekti arengule ja keskenduda jätkuvalt suurprojektide nõustamisele;
- kaasata JASPERSi tegevused oma tehnilise abi strateegiasse;
- kohandada aja jooksul JASPERSi tegevust seoses suutlikkuse suurendamisega liikmesriikides, et pakkuda liikmesriikidele stiimuleid jätkusuutliku haldussuutlikkuse taseme saavutamiseks;
- kasutusele võtta laiaulatuslik seire- ja hindamissüsteem;
- tagada, et JASPERSi kulud oleksid mõistlikud ja vastaksid tegelikele kulutustele.

Toimetajatele

JASPERSit rahastavad ühiselt Euroopa Investeeringuspank (EIP), Euroopa Komisjon (ELi eelarve kaudu) ning Euroopa Rekonstruktsiooni- ja Arengupank. Nimetatud kolm partnerit võtavad ühehäälselt vastu strateegilisi otsuseid nii algatuse juhtimise kui ka järelevalve kohta.

JASPERSi tegelikud kulud olid selle tegevuse algusest 2006. aastal kuni 2016. aasta lõpuni ligikaudu 284 miljonit eurot. Umbes 79 % kaeti ELi eelarvest, ülejäänud osa katsid teised partnerid JASPERSi käsutusse antud töötajate näol. Alates 2006. aastast kuni 2016. aasta detsembrini kiitis komisjon heaks 963 programmitöö perioodi 2007–2013 suurprojekti. Neist umbes 53 % said JASPERSi toetust. Kõnealustesse JASPERSi toetatud projektidesse investeeriti kokku ligikaudu 77,6 miljardit eurot ja ELi rahaline panus oli kokku 46,2 miljardit eurot.

JASPERSit haldab selleks loodud eraldi EIP osakond, mis asub Luxembourgis. JASPERSis töötab umbes 124 töötajat ning sel on kolm piirkondlikku büroo: Varssavis, Viinis ja Bukarestis, ning üks harukontor Brüsselis.

Horvaatias ja Poolas tegi kontrollikoda auditi koostöös nende riikide kõrgeimate kontrolliasutustega, kes auditeerisid samal ajal JASPERSi mõju riigi tasandil. Kontrollikojal on plaanis avaldada kahe mainitud kontrolliasutusega ühine aruanne 2018. aasta veebruaris.

Eriaruanne nr 1/2018: „Ühisabi Euroopa piirkondade projektide toetamiseks (JASPERS) – abi tuleb hakata paremini suunama” on kättesaadav Euroopa Kontrollikoja veebisaidil (eca.europa.eu) ELi 23 keeles.